

д. Мережа

Вогонь Ориної Ради

1948

1958

10 ПОКІВ В.О.Р.

1948

1948

10 POKRIBO.

КОНФЕРЕНЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ПЛАСТОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Нью Йорк

-:-:-

Торонто

Вогонь Орлиної Ради

КРУГ БРАТЧИКІВ і СЕСТРИЧОК

Новацька ватра на Святі Юрія
Нью Йорк 1957 р.

Відбито 300 примірників - Світлини Сірий Орел Евген
Технічне виконання Сірий Орел Тиміш

Адреса Редакції:

Пл.сен. Надя КУЛИНИЧ
101 St. Mark's Place
New York 3, New York

Адреса Адміністрації:

Пл.сен. Леся ЮЗЕНІВ
273 East, 3rd Street
New York 3, New York

-:-:-:-:-:-

"PLAST" UKRAINIAN YOUTH ORGANIZATION, Inc.

Printed in U.S.A.

"ВОГОНЬ ОРЛИНОЇ РАДИ"

ч: 18.

З М И С Т :

1911 – 1956

10 РОКІВ ПОЯВИ ВОГНЮ ОРЛИНОЇ РАДИ

Евстахія Гойдиш: СВЯТО ЮРІЯ у НОВАЦЬКОМУ КРУЗІ

О.Н. КУЛИНИЧ: НОВАЦЬКИЙ ЗМАГ на ДЕНЬ СВЯТА ЮРІЯ

Н. ЩЕРБИНА: БЕРИ ВІЗ

Веснянка: ХТО СУМУЄ ...

Гагілка: ВОРОТАР

О. СТЕПОВИЙ: Хоровід: ЯГІЛОЧКА

Пл.сен. Р. БУЙТУР: НОВАЦТВО і КНИЖКА

ІВАН ФРАНКО: Із С Т Р О Ф

Братчик ТАРАС: СВЯТО УКРАЇНСЬКОГО МОРЯ

Іванна САВИЦЬКА-ТРЕШНЕВСЬКА: ХЛОП'ЯЧА МРІЯ

х – х – х УКРАЇНСЬКІ ПРАПОРИ на чорному морі

В. Х.: ХОДІМ до НІХ

х – х – х МИХАСЬКОВА ВАТРА

Константина МАЛИЦЬКА: КНЯЖНА ГАННА – АННА КОРОЛЕВА

Конференція Гінздових у Бафало

Курси новацьких виховників

Ігровий Кутик

Ручні роботи: Модель табору в терені

10 РОКІВ ПОЯВИ ВОГНЮ ОРЛИНОЇ РАДИ

1948 - 1958

Небагато, мабуть, Сестричок - Братчиків новацьких виховників/-ць звернули увагу на факт, що ВОГОНЬ ОРЛИНОЇ РАДИ відзначує ДЕСЯТИРІЧЧЯ з дня появи першого числа у Німеччині в 1948 році.

Тогочасний Командант УПН-ів пл.сен. Т. САМОТУЛКА - СТАРИЙ ОРЕЛ започаткував тоді видавання ВОГНЮ ОРЛИНОЇ РАДИ, як журналу-посібника новацьким виховникам-виховницям. У Німеччині з'явились всього числа 1 - 2 ВОР, коли розпочалось масове переселення в заокеанські країни.

З переїздом до ЗДА Старий Орел дальше очолював Улад УПН-ів і негайно відновив видавання ВОР та зібрав біля нього гурт постійних дописувачів - співробітників. Від 1950 р. ВОГНЮ ОРЛИНОЇ РАДИ появляється без перерви, спочатку два числа в рік, а відтак три числа річно, аж по сьогоднішній день.

Відтак при видавництві В.О.Р. започатковано теж видавання БІБЛІОТЕКИ В.О.Р. окремим випуском історичної праці пл.сен. Т. Самотулки "25-РІЧЧЯ НОВАЦЬКОГО РУХУ" та пл.сен. Лесі Храпливої "НОВЕ ПІДЛЮТЕ" збірки програмово-виховних матеріалів для ведення літніх таборів для новачок.

Хоча скромний це дорібок, коли взяти до уваги 10 років і всього 18 чисел В.О.Р. і дві книжечки. Але які ж вони пілідні змістом, коли взяти до уваги саме тих 18 чисел журналу й дві книжечки, що разом творять дуже об'ємисту книгу прерізних вихових матеріалів, розповідей, гутірок, віршів, пісень, ігор, практичних робіт і т.п., а опісля цілої низки тем коротких рефератів із вишкільної проблематики для праці з пластовим новацтвом. І в тому саме змісті ВОГОНЬ ОРЛИНОЇ РАДИ являється вся суть успіху й важливість досягнень цього, досі єдиного в Пласті журналу для виховників - виховниць.

На цьому місті нашим обов'язком є висловити щиру подяку ВСІМ нашим ПЛАСТОВИМ ПОДРУГАМ і ДРУЗЯМ і НОВАЦЬКИМ ВИХOVНИЦЯМ-ВИХOVНИКАМ та відтак ВСІМ нашим ПРИЯТЕЛЯМ за співпрацю і кожній вияв допомоги, без яких була б неможлива поява В.О.Р.

А в парі з тим мусимо ствердити, що як, 10 років тому назад, конечність ведення новацької виховної праці з українською молоддю спричинила постання В.О.Р., так теперішня дійсність у новацькій ланці ставить неминучу потребу ще більш управильнити появу журналу ВОГОНЬ ОРЛИНОЇ РАДИ як квартального та приспішити дальші випуски БІБЛІОТЕКИ В.О.Р.

Мабуть без перебільшення буде наше ствердження, що, мимо наявності сотень сеніорських і старшопластунських сил, із признатими різними виховними ступенями, виховну працю на низах з новацтвом проводить юнацтво, що потребує від нас постійної допомоги й інструктажу.

Ото ж активізування всіх пластових і новацьких виховників і виховниць у безпосередній, практичній практичній праці з молоддю, і то в усіх видах тієї праці є: ВПОРЯДНИКИ, ІНСТРУКТОРИ, ГНІЗДОВІ, ЗВ'ЯЗКОВІ, члени БУЛАВ літніх таборів, КОМІДАНТИКИ - КОМАНДАНТИ цих таборів, - тощо, відтак співробітничання у журналі ВОГОНЬ ОРЛИНОЇ РАДИ являється справою єдиною на потребу. Бо при сучасному, щораз то більшому пасивному наставленні в більшості нашого громадянства, громадських установ і головне неших батьків молоді, над нашими дітьми - нашою молоддю, нависла страшна загроза зникнення у чужому, так бурхливому й нищівному морі.

Тому в глибокому почутті відповідальності за майбутнє нашої Пластової Організації, за долю нашої молоді - пластового новацтва, починаємо чергову діекаду нашої праці зазивом до ВАС УСІХ, ПЛАСТОВІ ПОДРУГИ Й ДРУЗІ, СЕСТРИЧКИ Й БРАТЧИКИ НОВАЦЬКІ ВИХOVНИЦІ - ВИХOVНИКИ

ЧИТАЙТЕ ВОГОНЬ ОРЛИНОЇ РАДИ

ПІШІТЬ до ЖУРНАЛУ, ПРИСИЛАЙТЕ СВОЇ МАТЕРІЯЛИ: гутірки, розповіді, вірші, пісні, гри, світлини, звідомлення про працю і все, що торкається діяльності пластового новацтва.

Ждемо на Вас!

СКОБ! - ГОТУЙСЬ!

Редакція В. О. Р.

СВЯТО Св. ЮРІЯ У НОВАЦЬКОМУ КРУЗІ

Зближається свято Патрона Пласту, св. Юрія, що з ним тісно пов'язані Пластові Дні Весни. Після довгих місяців осінно-зимової праці в пластових домівках від Свята Юрія починається новий сезон пластування у природі, прогулькування, таборування, мандрування, гор, спортів і практичних пластових занять. Отож і не дивно, що всі пластуни й всі Пластові Осередки дбають про те, щоб Свято Патрона Пласту відзначувати чимось особливим, що кожне пластове з'єднання дбайливо до нього готується, кожній член Пласту обов'язково бере в ньому участь.

Та нам, новацьким виховницям-виховникам зразу ж насувається питання: ЯК ПРОВЕСТИ СВЯТО ПАТРОНА ПЛАСТУ ДЛЯ НОВАЦТВА?

Чи ми маємо включати новацтво до загальної програми Пластових Днів Весни, чи організувати й провести окреме свято, виключно для новацтва?

В малих осередках день Патрона обходитьесь у лісі чи на майдані, що недалеко положені від міста і там проблема спільногоСвята не є дуже складна. Але в таких осередках де є багато членів, де місце на якому відбудеться Свято Патрона віддалене кілька-надцять а то й кілька-десять миль від міста це вже складніша справа.

Нам, новацьким виховницям – виховникам треба заздалегідь по можності всесторонньо продумати подрібний план, як провести СВЯТО ПАТРОНА в новацькому крузі.

Бо коли проводимо це свято спільно з юнацтвом – старшопластунством десь далеко від міста тоді, як це знаємо з досвіду, маємо такі-перешкоди:

Далека подорож /автобусами чи залізницею/, брак відповідно підготовлених нічлігів, брак відповідного прохарчування – все те мучить новацтво, ставить перед організаторами свята окремі завдання дбайливого підготовування для новаків транспорту, окремих нічлігів в будинку, відповідного спільногого варення харчу для дітей.

Це не представляє ніяких проблем для юнацтва, що у власному заряді поставить шатра, приготує собі само нічліги чи зварить харчі, побудує кухні й інші потрібні таборові влаштування.

Ще одна дуже важлива обставина, що ії приходилось нам майже з правила зустрічати на Пластових Днях Весни це те, що мало хто має час для новацтва на спільних святкуваннях. Навіть виховники - переважно вони юначки й юнаки радше ідуть на свої святкування, вони всеціло зацікавлені змаганнями за першенство їх гуртків, а тоді новацтво лишається самопас, без своїх провідників.

А відтак якої це прямо майстерності вимагає, щоби виробити таку спільну програму, щоби в ії рямцях погодити вимоги так юнацтва, як і новацтва. Звичайно ввесь головний тон святкувань надає юнацтво, тоді новацтво відчуватиме, що воно немов заваджає, а це не дає ніякого виховного наслідку, навпаки може принести знеочочення, замість правдиво радісних і світлих переживань, що повинні залишитись на все життя.

Ще один, важливий виховний момент тут відограє ролю. У новацтва є дуже тонкий змисл наслідування. Воно незвичайно бістро спостерігає все в других а відтак наслідує це само, хоч багато такого, що воно буде наслідувати від юнацтва при спільних зустрічах, ватрах не надається для новацтва.

З таких отож міркувань мусимо прийти до висновку, що треба нам проводити окремі Свята Патрона виключно для новацтва, з окремою програмою, що питома для новацтва та їх заінтересувань.

Що ж належить робити, щоб успішно провести це Свято?

Заздалегідь заплянувати і перевести цілий ряд гутірок про:

поведінку новаків
новацьку поставу
чесну гру під час змагу
новацьку дружбу
послух і пошану для виховників і старших
новак любить - шанує природу і т.д.

Вибрати день - новацьке Свято Патрона відбуваємо в одному дні, на випадок непогоди, переносимо Свято до наступного тижня.

Вибрати місце, що було б відповідне для новацького табору - вання. Воно мусить бути сухе, затінене деревами, мати воду до пиття та на тому місці дозволене є палення новацького вогнища.

Вибрати провід - команданта, бунчужного, писаря, підкомандантів у випадку коли ідуть разом новачки й новаки. Повідомити найближчі осредеки, що моглиби приснатися до спільної участі й переведення цього свята.

Замовити автобуси, вибрати провідника транспорту. Пові-

домити новаків щонайменше З тихні наперед ПИСЬМОВИМ ОБІЖНИКОМ та окремо ПОВІДОМЛЕННЯ до БАТЬКІВ, в яких були б всі інформації що до часу їзди, потрібного прогулькового виряду, прохарчування, коштів за переїзд і евент. оплати за харч - тощо.

КОЖНИЙ НОВАК - НОВАЧКА ПОВИНЕН МАТИ ПИСЬМЕННУ ЗГОДУ БАТЬКІВ НА УЧАСТЬ У СВЯТІ.

Розподілити обов'язки між виховників. Призначити одного, що був би відповідальний за першу допомогу, він /чи вона/ завідує аптичкою. Інший має бути відповідальний за таборовий виряд: шатра, потрібне господарське приладдя: лопатки, сокири іт.п. Ще інший має приготувати та опікуватися приладдям до гор та змагу. Так перейти всі ланки та забезпечити їх відповідальними керівниками.

Приготувати програму, уложить подрібний порядок дня. Кожну найдрібнішу річ треба обдумати та приготувати, щоб опісля нічого не відбилося відємно на програмі. Ось кілька основних точок програми:

Збирка - біля домівки.
Виїзд - приїзд.
Відкриття Свята - наказ
Служба Божа
Відпочинок
Новацький змаг
Відпочинок
Вогник
Відізд

Окремого звернення уваги вимагає огнік. Підготовка поодиноких точок: Розповідь про Св. Юрія; новачки можуть вивести вязанку гагілок - веснянок; новаки підготувати інсценізовану казку в лицарських строях, чи казку з життя лісових мешканців - і т.д. Це все причиниться до розбудження романтики, що так дуже важна в новацькому житті.

Дальше можна проголосити перемоців змагу, відзначити першунів і т.п.

Піснею "Ніч вже йде" та молитвою закінчуємо святкування.

Оцих декілька думок кидаю Вам, Друзі, виховниці - виховники, на тему НОВАЦЬКОГО СВЯТА ПАТРОНА. Від Вас залежить успішне проведення цього свята, - від Вас теж залежить, чи зумієте з сірого будня створити один радісний і незабутній день для свого новацтва. І якщо після святкувань новачки та новаки в бадьорім настрою будуть вертатися домів, якщо вони довго - довго, після свята, згадуватимуть про все те, що пережили, якщо питатимуть коли ще знову поїдуть на Свято Патрона, хоч це буде щойно в наступний рік - то Ви, Друзі, здобули мету святкування - провели у спішно Свято Патрона.

НОВАЦЬКІЙ ЗМАГ на ДЕНЬ СВЯТА ЮРІЯ

- I. Вступні пояснення: 1. У змагу беруть участь всі рої поодиноко, без огляду на кількість членів з тим, що кожний рій повинен мати найменше 5 членів.
2. Кожний рій, що бере участь у змагу повинен мати свій роєвий прапорець.
3. Кожний рій дістане картонову табличку із назвою роя та гнізда. Цю табличку члени роя повинні шанувати і без жодного ущокодження передати братчикові після закінчення змагу.
4. Рої змагаються між собою за перше місце, рівночасно поодинокі члени роїв змагаються також між собою за перше місце.
5. Члени роя, що під час змагу поводяться погано дістають мінуси і тим зменшують число здобутих точок.

II. З М А Г .

A/ Спортивні гри:

- 1/ Підняти в бігу предмет з землі. Учасник має перебігти простір, не довший як 20 кроків і під час бігу підняти вказаний предмет з землі не затримуючись
- 2/ Мет до ціли. Учасник дістає 3 м'ячки і має ними вцілити в коробку або в нарисований круг на віддалі 10 кроків.
- 3/ Перескочiti ріку. На мураві чи на землі зазначити потоки трьох ширин. Кожний учасник з розбігу перескачує один потік за другим. Ширина першого потока півтора крока, другого 2 крохи, а третього 3 крохи. Якщо учасник перескочить третій потік далеко поза назначену границю /тобто берег потока/, він дістає за це додаткові плюси.

B/ Гри в мінія:

- 1/ Вузол. Кожний учасник зав'яже один вузол і назве його.
- 2/ Знаки мандрівника. Учасник перейде вказаною дорогою за знаками і перекаже які знаки мандрівника він зустрічав. На бічній доріжці на дорозі не довшій, як 10 кроків є звичайна стрілка, вдтак лист вбік, лист це рисунок подвійної стрілки під каменем або іншим предметом. Учасник мусить залишити предмет в такому самому положенні, як це він застав. Далі на дорозі є знак: замкнена дорога, коло нього знак: небезпека, відтак знак: заверни назад біgom. Учасники ідуть на ту доріжку у віддалені 5 - 10 кроків один від одного.
- 3/ Вправа зору. В назначеному місці, чи то коло дерева чи прапорця є розкинені різні предмети /9/. Учасники ідуть туди поодиноко, приглядаються коротко /1 хвилину/ і переказують що вони бачили. Кожний учасник говорить окремо, щоб другі не чули. Предметів не можна рухати.
- 4/ Вправа дотику. Кожний учасник підходить до торбини чи наплечника, каже голосно що він має в руці, відтак витягає і передає впорядникові.

B/ Гри з ручності:

- 1/ Перехід через багно. На землі є нарисовані 3 квадрати

один за одним. Це камені в багні по котрих треба перейти. Учасник добре приглядається квадратам - мірить очима віддаль з одного до другого, відтак йому зав'язують очі, або він сам заслоняє очі долонями і ставши на обох ногах перескачує з одного квадрату в другий, доки не не перейде на на відкрите поле. Хто скоче на лінію впав в багно й далі вже не йде.

- 3/ Майстрування. Кожний учасник дістає кусок паперу та довільне число патичків, якщо є на місці. З паперу він має зробити іграшку.
- 4/ Марш через перешкоди. Учасник кладе собі на голову даний предмет і старається перенести його на голові вказаною дорогою не піддержуючи його. Дорога повинна йти вділ і вгору та повинна мати хоч одну перешкоду, що її треба переступити.
- 5/ Перехід через кладку. Учасник має перейти по вузкіл кладці без поручча не менше 5 кроків.
- 6/ Підходження. Учасник має перейти вказану дорогу без шелесту. Коли дійде до мети, каже "Я тут". Якщо впорядник почує шелест каже, що чус, якщо другий раз, затримує його і учасник далі не йде.

III. Гри м'яче мі:

Два вогні. Цю гру грають рої або гнізда між собою. На площі не повинно бути більше як 10 - 12 грачів.

Передавання м'яча. Два ряди грачів стоять побіч себе і передають м'ячі понад голову, помежи ноги, боком, зпереду назад, та зі заду наперед. Котрий ряд швидше. Можуть грати рої або гнізда.

IV. ТОЧКУВАННЯ.

Кожний учасник змагу на кожному перевірному пункті може здобути одну точку, дві або три - залежно від того, чи він своє завдання виконує слабо, задовільно чи дуже добре.

- A/ 1: Як підійме предмет - 3 точки; якщо тільки зачіпить - 2, як не візьме - 1.
- 2: За кожне добре вцілення 1 точка.
- 3: За кожне добре перескочення 1 точка. Якщо хтось перескочить ще дальше, як беріг третього потока, дістає за це додаткового плюса.
- B/ 1: За зав'язання вузла добре - 2 точки, за названня його - 1 точка.
- 2: За правильне відчитання знаку мандрівника 1 точка. Учасник може здобути 6 точок.
- 3: За правильне названня предмету 1 точка. Учасник може здобути 9 точок.
- 4: За правильне названня вибраного предмету 3 точки.
- B/ 1: За правильний перехід одного квадрату - 1 точка.
- 2: За гарне і старанне виконання іграшки - 3 точки, за середнє виконання - 2 точки, за невдале виконання або за дуже просту іграшку - 1 точка.

- 3: За пройдення назначеної дороги - 3 точки, Коли хтось перейде одну третю дороги 1 точка, а дві треті - 2 точки.
- 4: 3 точки коли учасник перейде кладку і не стане ні разу на землю. Коли стане на землю один або два рази - 2 точки, коли більше разів - 1 точку.
- 5: Коли учасник перейде дорогу без шелесту дістас - 3 точки, коли раз дав знати де він є - 2 точки, а коли більше разів - 1 точку.

Кожний рій і кожний учасник змагу зможе здобути на змагу 45 точок і 5 за взірцеву поведінку, - разом 50 точок.

П'ять точок за взірцеву поведінку учасники змагу здобувають на перевірних пунктах. На кожному пункті кожний учасник за взірцеву поведінку може здобіти плюс. Якщо він здобуде на кожному пункті по плюсові, він здобув 5 точок за поведінку.

За погану поведінку учасники дістають мінуси. Учасник може дістати на кожному пункті стільки мінусів скільки собі заробить поганою поведінкою. Мінус давати після другого напімнення.

Мінуси записується по лівій стороні від здобутої точки, а плюси по правій.

Спосіб записування:

пункти:	1	2	3	i т.д.
Славко	3+	1+		
Ігор	-2	3		

Упорядкувала О.Н. КУЛИНИЧ

Н. ЩЕРБИНА

Б е р и в і з

Лине пісня, мов дзвіночок,
Розійшлась луною скрізь.
Чий то дзвонить голосочек:
"Покинь сани - бери віз"?

То вішун весни завзяти й -
Жовтогрудок - беривіз
Про весну почав співати:
Пскинь сани - бери віз!"

Гомінкий струмок ласкає
Напівсонний верболіз,
А палкий співець гукає:
"Покинь сани - бери віз!"

Бачать дивну пташку люди,
Схвилювалися до сліз:
Вже весна!" і чують всюди:
Покинь сани - бери віз!

Веснянка

X T O C Y M U E ...

1. Хто сумує, хай сумує,
Я весела у маю,
А весела все співає
Я також співатиму.

Ля-ля, ля-ля, ля-ля, ля-ля
Я весела у маю,
А веселий все співає.
Я також співатиму.

3.Хто сумує, хай сумує,
Я весела у маю,
А веселий все гуляє
Я також гулятиму.

Раз у-ліво, раз у-право
Я весела у маю
.....

2.Хто сумує, хай сумує
Я весела у маю,
А веселий в трубку грає
Я також так гратиму.

Тру-ру-ру-ру, тру-ру-ру-ру
А весела у маю
.....

4.Хто сумує, хай сумує,
Я весела у маю,
А веселий в руки плеє,
Я також плескатиму.

Раз у-ліво, раз у-право
Я весела у маю...
.....

Діти уставляються в коло, на крок одне від одного та держаться всі за руки.

В середині кола одна дитина, що показує рухи. При словах "ХТО СУМУЄ, ХАЙ СУМУЄ, Я ВЕСЕЛА У МАЮ" діти роблять ритмічно кілька кроків вправо, "А ВЕСЕЛИЙ ВСЕ СПІВАЄ, Я ТАКОЖ СПІВАТИМУ" кілька кроків вліво, й затримуються на місці. На знак дитини в середині кола, кладуть руки на бедра і на місці стоячи звертаються раз вліво, раз вправо та співають "ЛЯ-ЛЯ,ЛЯ-ЛЯ, ЛЯ-ЛЯ,ЛЯ-ЛЯ, Я ВЕСЕЛА У МАЮ, А ВЕСЕЛИЙ ВСЕ СПІВАЄ, Я ТАКОЖ СПІВАТИМУ".

Пісню співається даліше так само, а при слова "ТРУ-РУ, РУ-РУ" роблять немов трубку з рук та прикладують до уст.

При дальших словах "ВСЕ ГУЛЯЄ" діти пританцюють, а при словах "В РУКИ ПЛЕЄ" діти плескають в долоні.

Гагілка

ВОРОТАР

Двоє дітей вибирається на воротаря. Вони стають побіч себе та держаться за руки. Всі інші діти уставляються гусаком перед воротами. Руки кладуть на рамена попередньої дитини.

Діти, що стоять гусаком співають: "ВОРОТАРЮ!, ВОРОТАРЮ!
ВІДЧИНІ НАМ ВОРОТОНЬКА"

Воротар: А що то за пан іде?
А що то нам за дар везе?

Всі діти: Золотій зернятонька
І хороші дівчатонька.

Воротар: Ми золота не беремо,
За дівчатка дякуємо.

На слова "ЗА ДІВЧАТКО ДЯКУЄМО", ворота відчиняються /воротарі підносять руки вгору/ а всі інші діти перебігають через ворота. Останню дитину воротар задержує і уставляє її по правій стороні воріт. Ворота знову зачиняються. Гра продовжується даліше. Діти в гусаку обігають луком та стають знову перед воротами. За кожним разом одна дитина залишається при воротах аж поки в гусаку залишиться тільки двоє дітей. Тоді ці двоє дітей стають воротарем.

Побутовий хоровід

Ягілочка

Дівчата беруться за руки і творять коло. В середину заходить дівчина. Вона схиляє голову /на один бік/ і складає руки вдаючи немов спить. Коло дівчат кружляє навколо "Ягілочки" і співає:

Ягіл, Ягілочка,
Ягайлова дочка,
Усталла ранесенько,
Умилася білесень.

"Ягілочка" рухами рук вдає, ніби вона встала й умивається, а коло співає далі:

Ягіл, Ягілочка,
Ягайлова дочка,
Голівоньку чесала,
Стяжочки надівала.

Дівчина ілюструє рухами все, про що співається у пісні, а коло співає даліше:

Ягіл, Ягілочка,
Ягайлова дочка,
На вулицю вийшла,
Мов зіронька зійшла.

Ягілочка ходить по колі ніби гуляє. Хор співає:

Ягіл, Ягілочка,
Ягайлова дочка,
Квітоньки збирала,
Віночок заплітала.

Нарешті хор прискорює темпо співу й танцю на закінчення пісні:

Ягіл, Ягілочка,
Ягайлова дочка,
Вибери собі дівчину,
Я червону калину.

При цьому "Ягілочка" підбігає до одної з дівчат і вибирає її "Ягілочкою", а сама стає в коло й гра починається спочатку.

О. Степовий.

Х Т О С У М У С

Хто су---му---с хай су---му---с я ве---се---ла все бу---ду
Тру---ру---ру---ру ру---ру---ру---ру я ве---се---ла все бу---ду
а ве---се---лий все спі---ва---е я та---кож спі---ва---ти---му

В О Р С Т А Р

в о р с т а р ю в о р о --- та р ю в і д в и - о н а м в о р о - т о н ъ к а
А що то там за пан ти-де а що то нам на дар ве-зе

Я ГІ Л О Ч К А

я - гіл я - гі лоч - ка
и - гаї ло - ва доч - ка
у с - та - ла ра - не
се - нко вми - ла - ся бі - ле - сень - ко

НОВАЦТВО і КНИЖКА

Маю на думці українську книжку до читання. Про те, щоб діти постійно заглядали до шкільних підручників дбає кожного дня школа. Вона також вимагає читання позашкільної лектури в мові навчання. Отож це справа батьків, учителів української мови, а в великий мірі також і новацьких виховників, щоб заставити дітей читати й українські книжки.

Дитина, що не бачила України, що не має змоги бачити її бодай на фільмах, найкраще зможе пізнати й полюбити країну свого походження якраз із книжок. У книжці здебільша немає малюнків ні знимок, але описи країни, її природи й особливостей є такі широкі й докладні, при тому такі звичайно щирі, захоплюючі, повні надхненної любові до батьківщини, що саме вони — книжки є в стані дати дитині захоплюючий образ далекої й незнаної рідної країни й зацікавити її нею. Бо в своїй книжці автор вичарував звичаї-обичаї народу, його любов до життя і свободи, його духові вартості, його славне минуле. Це все мусить мати певний вплив на душу дитини, на формування її життєвого світогляду.

Українська книжка не дасть заникнути, а навпаки збагатить знання української мови в дитини. Вона писана чистою, літературною мовою. Діти є склонні — і ще прирілна річ — уживати радше мову, якою вчаться у школі, що її навколо себе чують і нею вони між собою говорять. Коли вони вживають української мови, то мішують до неї багато слів з мови іншого навчання, а дальше грамати, стиль і взагалі духа української мови нагинають до мови, в якій учаться в школі. Багато слів технічних і взагалі фахових, дальше — слів рідко вживаних в щоденній мові — вони дуже часто не знають і не розуміють. Отож постійно дбати про це, щоб діти не забували української мови і говорили нею поправно — це одна сторінка, — друга, це — книжка. Вона — писана гарною українською мовою поможе їм опанувати цю мову краще.

Вплив книжки на дитину залежить від того, як згадані вище виховні чинники пильнуватимуть справу. Автім від пластового виховника це не вимагає багато часу, радше — постійної уваги й відповідного підходу. Треба все пам'ятати, якщо дитини не навчимо любити читати й відчувати потребу читати — у віці 8 — 12 років, то я не вірю, щоб у пізнішому віці ця справа вдалася легко.

На сходинах молодших роїв можна деколи прочитати коротке сповідання або обговорити якусь книжку. У старших роях, зокрема в хлоп'ячих, мені не видається це дуже доцільне. Сходини призначені в першу чергу на гру-забаву, пісню, розповідь /яка зрештою може черпати матеріял з якоїсь книжки/, підгтовку до проб, читання з молодшими, а обговорювання матеріялу зі старшими, що поміщений в "ГОТУЙСЬ", та провірку чи вони читають свій журнал, і т.п. Однак впорядник не має й не тратити на це багато часу зі сходин, може зробити дуже багато використовуючи пластову систему точок /пунктів/ чи хрестиків, або ще краще проводячи змагання в читанні, дальше постійними короткими пригадками й заохотою до читання.

Зокрема гарні висліди з правила дадуть добре проведені змагання. Читання можна включити в загальні змагання, що охоплювали б різні сторінки пластиування, поведінку й новацьку поставу, науку в школі, добри діла і т.д., і також читання. Можна переводити окремі змагання в читанні. Кожний новак веде список прочитаних книжок.

Змаганнями краще охопити довший протяг часу - пів року або й рік, точно подати вимоги й правила змагань і відтак постійно проце пригадувати, заохочувати, додавати "змагової горячки" і що я - кийсь час провірювати. Також треба самому впорядникові перенятися змаганнями, а це й матиме додатній вплив на дітей. Що якийсь час /кожних 2-3 місяці/ добре є робити й проголошувати підсумки змагань. Вказаним було б змагання в окремих роях звести до спільногознаменника й зробити їх одночасно й гніздовими або й загально-нагородами /для дівчат і хлопців/. Можна й при тому визначити якісь нагороди /в першу чергу вартісніше книжки, безплатний побут в таборі, спортивний виряд, тощо/, і святочно проголошувати висліди змагань між поодинокими дітьми й між роями. Нагороди такі викликають більше зацікавлення змаганнями, як такими - а змагання знову ж викликають зацікавлення книжкою.

При тому однак треба знайти справедливий ключ спроможностей дітей і роїв після віку, а далі звертати увагу на точне додержування правил, а далі звертати увагу на старанне і як найсправедливіше вирішування при оцінці вислідів. Так солідно проведені змагання, це під кожним оглядом найкращої якості пластова діяльність, що дає багато виховних вартостей.

Якщо діти можуть брати участь в подібних змаганнях у читанні прим. на терені школи, чи школи українознавства, то впорядник повинен заохочувати до того своїх новаків підтримувати їх завзяття і витривалість. Змагання, що їх проводиться на довшому протязі часу залишають у дітей певну дощу навички до читання. Також є добре, коли закінчимо одні змагання в читанні, зараз або після короткої передишкі розпочати нові. Це сприятиме виробленню постійного зацікавлення книжкою і саме це має найбільшу вартість. Змаганням, що тривають довше не можна дати послабнути, їх треба діттям постійно ними дітей заохочувати.

Але можна навіть й не проводячи змагань, записувати новакам точки за прочитані книжки. Треба дітям подати ключ точкування, найкраще по скількості прочитаних сторінок, /прим. за кожних 10-20 сторінок - точка/, дестосовуючи пропорційно до точок за другі речі. Числення точок за сторінки, а не на кількість книжок - найспрощіше й найсправедливіше.

Впорядник може й повинен порадити дитині що читати, євент. помогти вибрати книжку в бібліотеці. Якщо є бібліотека в пластовій станиці, то треба допильнувати, щоб у ній були книжки для дітей, в іншому випадку треба конечно творити новацьку бібліотечку. Знову ж книжки для новачтва треба поділити в білоітці на два відділи: дитячий і книжки для дорослого, - для останніх двох років новакування, або бодай каталоги повинні бути окремі для тих двох груп.

Рівночасно треба вести пропаганду між дітьми й їх батьками в тому напрямі, щоб діти закладали свої власні бібліотеки й їх утримували в порядку та постійно побільшували.

Кромі цього я радив би звести читання як вимогу до новацьких проб, прим.: до першої найменше 30-50 сторінок, до другої 150-200, до третьої 500-750 /залежно від віку тих, що складають пробу/. Відтак для переходу до юнацтва поставити вимогу прочитати всіх /уже разом з тим, що було прочитано до проб/ бодай 3 тисячі сторінок.

Було б дуже добре звести пробу вміlosti з читання теж для новаків /новачки мають під назвою "Читачка"- /Гризик книжка/ з такими вимогами: а/ прочитати бодай 5.000 сторінок, враховуючи все прочитане до часу проби; б/ старанно ведений зошит із списком прочитаних книжок за такою схемою: автор, назва, скільки сторінок, коли читав/-ла/ ізожної книжки подати який це рід твору, короткий зміст що найбільше подобалося, хто з героїв і чому найбільше подобався.

Такий зошит як вимогу добре було б впровадити вже до І. новацької проби; він повинен бути також прикрашений рисунками чи малюнками. Якщо такий зошит повинна дитина вести для школи, то в Пласті не потрібно може вимагати другого. Далішими вимогами повинні бути: гарно ведена власна бібліотека і проба - іспит у формі розмови про прочитане.

Під час вакацій діти легко відвикають від читання. До цього не треба допускати. Тому змагання в читанні, що про них говорилось вище, треба за всяку ціну розтягнути також на час вакацій. Якщо в той час немає сходин, то при нагоді принагідних зустрічей, або телефоном чи навіть поштівкою впорядник повинен своїм хлопцям, а впорядниця дівчаткам що якийсь час пригадувати, що змагання проводяться даліше та, що саме в тому часі є нагода найбільше читати.

До пластового табору треба підібрati малу але старанно дібрану бібліотеку. Впорядники повиннi мати добрий матерiял для голосного читання. Головно час непогоди треба використати на читання й голосне читання.

Це все зiвсiм реальнi способи й засоби. Вони вимагають тiльки довшого протягу часу - лiт, щоб при розмiрно малому вкладi працi могли дати тривалиi наслiдки. Треба, рiч ясна, також приноровити це все до конкретних обставин. Прим.: коли впорядник взявся вести рiй 10-litkiv, в якому бiльшiсть хлопцiв є на рiвнi 2-oї кляси, коли йдеться про украiнську мову i вони до того часу не читали щe нiчого, то певно, що з ними треба починати цiлу справу читання також на нижчому рiвнi й обнизити вимоги, що iх мi проектували вище. При тому треба помогти їм добирати книжечки легкi формою й малi, але змiстом вiдповiднi їх вiковi.

Треба ще раз пiдкреслити, що новацький виховник тут чинник побiчний, спiвпрацючий i вiн мусить достосувати свою працю в цьому напрямi головно до працi вчителiв украiнської мови. Треба також пам'ятати, щc новак обов'язаний вчитися в украiнознавчiй школi, якщо вона тiльки є.

В такий спосiб побудована цiла система, доцiльно достосована до конкретних обставин, якщо iї постiйно примiнювати на протязi всього новацького вiку, дасть тривалиi наслiдки: помогти дитинi полюбити - може на все життя - украiнську книжку i книжку взагалi.

Іван ФРАНКО

Книги - морська глибина:
Хто в них пiрне аж до дна,
Той хоч i труду мав досить,
Дивнiй перли виносить

=X=X==X==X=X=

Не високо мудrуй,
Але твердо держись,
А хто правду лама,
З тим ти смiло борись!

Не бажай ти умом
Понад свiтом кружить;
А скорiш завiзьмись
В свiтi праведно жить.

=X=X==X==X=X=

Не пливe супроти вiтру
Запах квiтiв i кадила, -
Але йде по всiх усюдах
Добра слава, добri дiла.

Братчик ТАРАС

СВЯТО УКРАЇНСЬКОГО МОРЯ

- Согодні, новаки, - промовив братчик Роман до рою "Соколи", - наша гутірка буде про роковини 29 квітня 1918 року.

- А що то за роковини? - запитав новак Петрусь.

- Це славна історична подія, коли український державний прапор замаяв на кораблях Чорноморської Фльоти, - відповів Йому ро-
сій Олег. - Мені вже батьки про це розказували.

- Так, новаки, в цей пам'ятний день геройські українські ма-
троси назавжди затвердили свою вірність та приналежність Чорного
Моря Україні.

- Братчику, а чому ми кажемо - українське море? - запитав
Андрійко.

- Бо ціла історія України є пов'язана з Чорним морем. Наші
князі мали славну фльоту та відбували морські походи на Візан-
тію та Малу Азію. Пізніше козаки робили історичні виправи на Цар-
город, Кілію, Трапезунт, Білгород. Ось Чому ми кажемо, що Чорне
Море є українське море.

- Аже тепер я розумію, - запевняючи промовив Андрійко. -
А чи наша, Чорноморська Фльота, була така велика, як зараз має
Америка?

- Ні, Андрійку, Тоді ще таких великих флот не було. Най-
більшим кораблем Чорноморської Фльоти був "Св.Юрій - Побідоно-
сець", як рівно ж належали інші кораблі крейсери, транспортовці,
міненосці й підводні.

- Що це таке крейсери? - запитав Петрусь.

- Це легкі кораблі, що патрулюють води; всні швидкі й обо-
ротні, - розвідують та охороняють тяжкі кораблі перед ворогом.

- Мені родичі казали, що тоді будувалися ще й багато ін-
ших важких кораблів, - питуючи промовив Олег.

- Так, Ольку. В місті Миколаєві, що тоді було одним із
найславніших міст, де будувалися рораблі Чорного Моря, в той
час будувалися кораблі, що мали називатися "Дніпро", Тарас Шев-
ченко", "Богдан Хмельницький".....

- А чому, братчику, кораблі так називалися? - запитав Пе-
трусь.

- В кожній державі, кораблів охрещують та дають їм ім'я,
що є пов'язане з історією цієї держави. А ви всі знаєте хто
Богдан Хмельницький, Тарас Шевченко та ріка Дніпро були для У-
країни.

- Так, ми знаємо! - гуртом відповіли "Соколи".

- Братчику, що дальше сталося, як український прапор виві-
сили на всіх кораблях - запитав Борис, що дотепер тільки слухав
про це говорилося.

- Тоді, Борисе, вороги України побачили, що Україна з Чор-
ним Морем дійсно стане сильною. Вони налякалися, що українці тоді
зможуть прогнати всіх ворогів зі своєї землі. І вороги величезни-
ми силами рушили на Україну. Почалася довга й важка війна, що
в ній проти ворогів батьківщини боролись всі українські військові
сили, а в тому й чорноморська фльота. Та тоді українська держава
не змогла противиститись сильнішим ворогам, що шарпали її з усіх
сторін.

- А що сталося з Чорноморською Фльотою, що підняла український
прапор? - запитав Андрій.

- Коли вже не можна було врятуватись від ворогів, тоді герой - українські матроси вирішили потопити кораблі в Чорному Морі та не віддати їх цілими ворогам батьківщини.

Вороги безпощадно розправилися зі славними матросами української Чорноморської Фльоти, вони більшістю заплатили геройською смертю свою вірність Україні, як міліони правдивих синів своєї Батьківщини.

- Знаєш, братчику, я думаю, що коли б тоді Україна була в силі вдергати Чорне Море, то напевно була б стала незалежною державою...

- Тоді всі вороги мусіли би залишити Україну в спокою, - скавав Борис, перебиваючи Олегові. Український Народ мав би свою вільну Державу.

Іванна САВИЦЬКА-ТРЕШНЕВСЬКА

Х Л О П'ЯЧА М Р І Я

Як виросту я, матусю,
Хочу бути моряком,
Попливу в далекі води
Міцно кованим човном.

Не страшні мені ні води,
Ані буря, ні вітри,
На човні своїм плистиму
Сміло, прямо до мети.

За хоробрість і відвагу
Дасть медалю капітан,
Я припну її святочно
На моряцький свій каптан.

І щасливий і веселій
До матусі приплину,
Поцілую приголублю
Розкажу їй новину.

Що за труди і відвагу
На човні лопоче стяг
А на ньому жовтосиній
Напис: "Чорноморський Шлях".

УКРАЇНСЬКІ ПРАПОРИ на ЧОРНОМУ МОРІ.

Батько прочитав у часописі новинку про великі вправи /маневри/ американської фльоти на Тихому Океані.

А малий Роман запитав:

- Тату, а що це фльота?

- Фльота, це італійське слово, що означає всі кораблі якоїсь держави разом. А що кораблі бувають торговельні, пасажирські /особові/ й воєнні, то всі торговельні означаємо словом - "торговельна фльота" /сюди причисляються й пасажирські/, а воєнні словом "воєнна фльота".

- Дякую! А чи є й українські кораблі?

- Нажаль, українських кораблів тепер немає - зіткнув батько. Бо, бачиш, Ромку, кораблі може мати тільки самостійна держава, а що Україна тепер, разом з українським Чорним Морем, є в неволі, під владою москалів, то і по Чорному Морі плавають кораблі під московськими - більшевицькими пропорами, - хоча ті кораблі - це властиво українське добро, як і все інше, що є в Україні. Та колись було інакше. Ти знаєш, Ромку, що Україна була колись могутньою, самостійною державою. Тоді мала вона й свої кораблі на Дніпрі й Чорному морі. І власне це ще й збільшало її могутність, бо через море веде дорога в широкий світ, можна ним усякі багантва привозити і з цис-

ком міняти за плоди й скарби рідної землі, а можна й на морі рідного краю боронити.

Так робили українські князі, що Чорним Морем аж у Візантію запливали та між сусідами пострах ширили, щоб вони на українську землю не лакомилися. Відомі також морські походи козаків - запорожців, що на своїх легких чайках турецькі галери нападали і навіть Царгород /ту саму Византію/ й інші турецькі надморські міста здобували та бранців з неволі визволяли.

Не забула Україна й недавно, коли знов свободна стала, про своє Чорне Море й про фльоту. Весною 1917 року Україна почала відновляти свою самостійність і вже в березні 1917 року майже половина чорноморських воєнних і торговельних кораблів посідала царські - московські прапори, а вивісила українські. А в березні 1918 року уряд України проголосив закон, що всі кораблі на Чорному Морі стають власністю Української Держави. Повинуючись тому наказові всі кораблі піднесли дні 29 квітня 1918 р. в год. 4-їй попол. українські прапори.

Весело замаяли рідні прапори на могутніх воєнних кораблях і здавалося, що вернулась давня слава князів і гетьманів. Велика була українська воєнна флота в 1918 році. Всіх воєнних кораблів було около сто, між ними двадцять велітенських панцирників, 27 міноносців 21 підводних човнів та інші. Деякі вже й поперемінювали свої давні назви й прияли такі, як: "Запорожець", "Гетьман Богдан Хмельницький", "Соборна Україна", "Дніпро", а деякі вже передше мали українські назви "Гайдамака", "Кубанець", "Україна" й інші. Бачив я ті кораблі і ті прапори -- сказав сумно батько -- і тепер серце болить, коли згадаю, що те все так скоро пропало, мов гарний сон...

- І де ж поділися ті всі кораблі, батьку?

- Стрінула їх та сама доля, що й всю Україну. Частину кораблів вороги знищили й затопили, частину вивезли з Чорного моря, а частина плаває тепер по Чорному Морі, але під московсько-більшевицькими прапорами і під іншими наказами.... і як вся Україна, так і ті кораблі ждуть визволення, щоб знов замаяти рідними прапорами, як то було тому 40 років ... Вірмо, що так станеться!

- Ох, колиб якнайскоріше, батьку! - закликав з запалом Роман.

- Я хотів би тоді бути моряком і плавати по Чорному Морі, а свій корабель я назвав би "Київ"!

- Дай тобі, Боже, того діждати мій сину! - сказав повагом зворушений батько.

/Дзвіночок Ч:54/36/

В.Х.

ІДІМ ДО НИХ.

Ідім до тих могил, що сплять у них борці,
Що полягли колись із крісом у руці...

Ідімо ми до них з молитвою в устах

І положім вінки на чорних їх хрестах.

І положім вінки, і маки, і квітки,

І збережім в серцях про них святі думки.

Бо ж то за нас вони на полі полягли

За наше щастя все без жалю віддали.

І кров пролили так, як ранішню росу,
І юність oddали, і силу, і красу

І всі за щедрий дар нічого не хотять,
Лиш пам'яти про них, що там в гробах тих сплять.
І ще одне є в них бажання, хлопче, знай -
Щоб ти так, як вони, любив свій рідний край!

/Записки Українського Пластуна/
Ч: 11.

МИХАСЬКОВА ВАТРА.

Було то на початку липня 1919 року. Тоді то в нашому краю була війна. Боява лінія йшла на захід від села Вербівці. Українські Стрільці вже четвертий місяць відбивали наступ противника. На північ від села був густий ліс, що тягнувся аж по ворожі окопи.

У Вербівцях жила тоді одна вдова з двома дітьми. Їх батько згинув ще в австрійській війні. Старшенький Михась мав 14 років і опікувався 4-річною сестричкою, коли мати ходила на роботу. Та якось по Йорадні мати занедужала, а в хаті не було навіть дров, щоб в печі запалити. То Михась взяв рано санчата і поїхав в ліс. Фронт був недалеко і свистали заблукані кульки, однак хлопець на те не зважав. Він знат тільки одне, що в дома жде в холоді недуха мати та сестричка і він мусить привезти дровець.

Добившись до лісу, Михасько став збирати ріща. Коли вже мав повні санки дров і хотів рушати в село, нагло обскочили його ворожі воїни. Але Михась не міг промовити ні слова. Раз, що дуже перелякався, а подруге, що згодом зрозумів небезпеку, яка загрозила нашим стрільцям. Він догадався, що ворог вночі зайшов нашим лісом і думає напасті ззаду.

Взяли Михася між себе й повели в глиб лісу. Там було їх зо дві сотні. По середині малої поляни горіла маленька ватра. Казали Михасеві докладати дров і пильнувати щоб ватра не згасла. Однак не смів класти забагато. Михасько знат чому. Щоб над лісом не побачили нападиму, бо тоді прибігли б сюди подивитися, що тут діється.

Михасько слухав і пильнував ватру, та мав свою думку. Знат, що його не пустять звідси, щоб не доніс своїм. Але рішився іншим способом подати своїм знак.

Коло полуночі вороже військо зібралося і обережно рушило лісовою стежкою в сторону срілецьких окопів. Коло ватри залишилося лише кілька вояків. Коли вони відвернули свою увагу від ватри, Михасько став похапцем ламати зелене віття смереки і кидав на ватру. Високий стовп білого диму бухнув вгору і подав знак, що в лісі є щось нового.

Той знак побачили наші стрільці в окопах. Счинилася тривога і зараз рушили наші сотні прослідити ліс. На краю ліса посипався на них град куль. Однак ворог не довго опирається і кинувся до втечі. Йому не дали ждати до ночі, тому його плян не вдався. Нагі погнали за ворогом, багато з них полонили. Не мало було вбитих іранених. Коли наші добігли до ватри в лісі, на хвилину поставали з дива і мимохіть поздіймали шапки з голов. На порозкиданіх смерічках, що трохи ще курилися, лежав Михасько з розкиненими руками і дивився просто в небо. На його білому чолі червоніла мала плямка. Туди пройшла кулька одного з ворогів, що втікаючи стрілив до хлопчини за те, що дав своїм знак про небезпеку.

Вбога мати і сестричка даремно ждали на Михася і на дрова.

Стрільці висипали йому могилу коло тієї ватри, а його матері й сестрі самі допомогли.

І слава про Михаськів вчинок пішла по всій Україні. Сьогодні це місце в лісі називають усі "Михаськова ватра". Там рік-річно в Зелені Свята молодь села розпалює ватру, а люди в селі бачать білий дим і говорять:

- Михаськова ватра! Іде в небо, як чиста жертва! Господи Боже її прийми...!

/"Записки Українського Пластуна" ч:11./

Ч Е Р В І Н Е Ц Ъ

У багатого батька був один син, а батько нажив худобу не абияк, а таки чесно: багато поту вилилося в нього, багато крові зіпсувалося, поки заблищали у нього в кишенні червінці.

Синові проте байдуже: він ріс серед червінців, то вони йому не дорогі були. Як дастъ батько, то він так і сіє грішми, як половою, аж слід його с'яє.

Дививсь-дививсь на це батько - і гірко йому було, що син працювати не хоче, а його важко зароблене добро так нехтує. Уже й казав і вмовляв - нічого не вдіє. От ой надумався батько.

Пішли якось з сином до річки, - посидали, балакають. Іде якийсь чоловік і несе горобця. І заманулося синові нашось того горобця купити, - зараз і виймає золотого...

- Дай мені, каже батько. Син дав. Батько замірився рукою стиха на річку, наче хоче золотого кинути, а син байдуже. Батько вдруге замірився - а син нічого. Узяв батько тоді, та й кинув у воду червінця. Син навіть і не спітавсь у батька, нащо то й до чого, а зараз поліз у кишенню та й виняв другого червінця. Батько бачить, що лиха година та й каже синові: -

- Ось віддай мені капшука з грішми!

Син дав. Тоді батько знов сказав:

- Іди ж ти, каже, - як оце ти є, та зароби червінця! Як заробиш - от тоді приходь і поживеш мою худобу, - а то, Господь з тобою, - краще я на сиріт віддам

Син аж засміявся:

- Піду! - каже. А собі думає: "От розумний батько, - чи диво то червінця заробити!"

От і пішов він: ішов він чи довго, чи ні, - та замисливсь. "Що ж я робити вмію"? "Письма я не знаю". От і пішов він скрізь по городі шукати роботи письменницької. Та куди не піткнеться - скрізь не треба. А тут же й істи хочеться. Продав він кошушинку - ходить у легенькому, а вже холодна осінь. Прийшов у крамницю, проситься в крамчуки. Питаються в нього:

- Де ж ви були, що знаєте?

- Я, - каже, - жив біля батька, був коло хліборобства.

- Та й тільки? кажуть йому. - Не треба нам таких. Узяти вас за хлопця - попихача, то ви більше з'їсте, ніж заробите.

Що його робити? А тут холодно, а тут істи хочеться!... Пішов він до Дніпра - там пароплавів та всяких суден без ліку стоїть. Нічого робити - найнявся він лантухи тягати. Так, як лозина від вітру, гнувся він під тими лантухами важкими, - ноги трусилися, голова горіла. Увечорі з незвички як упав на вулиці, - так і заснув. Був би замерз, та поліцай побачив - до поліції відвіз: думав, що п'яний.

Другого дня - теж, третього, четвертого - усе теж. Він уже й не доїдає, і не допиває, щоб більше грошей зоставалося, а ще далеко до золотого, бо й плата мала, і сили в нього не багато.

Робить - і так усю осінь і зиму проробив. І вже по весні зібра-
лось в нього стільки грошенят, що виміняв він за них золотого. Тоді
йде до батька. Прийшов, аж батько стоїть біля млина.

- Здорові, тату!

- Здоров, синку, - каже батько. - Ну, синку, приніс?

Сягнув син у кишеню та потихеньку виймав щось завинене у ганчірочку,
а потім ще й у папірець, - еге, - червінець, та й боїться давати бать-
кові.

Узяв батько, повертив того золотого у руках та як заміриться
щоб кинути на річку.... Син як ухопить батька обома руками за руку,
як крикне:

- Ой, батеньку, батеньку!... - А сам як не свій.

Тоді батько засміявся та каже:

- Ну, тепер я бачу, що ти знаєш по чому ківш лиха, як дістанеться
червінець. От тепер ти мені син і моя худоба тобі буде.

І з того часу годі вже гроші розкидати - такий працьовитий та ха-
зяйновитий він зробився.

Із "ЮНІ ДРУЗІ" ч:2-3/1947.

Константина МАЛИЦЬКА

К Н Я Ж Н А Г А Н А - А Н Н А К О Р О Л Е В А.

Було це року Божого 1048. На вулицях Києва рух і метушня.
Перед Софійським собором зібралося багато народу, а найбільше мо-
молі.

- Княжну Ганку сватають! - Княжну Ганку хочуть у нас забрати!
- Хто? Куди? - Бог зна, та, мабуть, далеко, бо таких гостей ми ще
тут не бачили.

Ім'я княжни перелітає з уст до уст, бо всі її знають і люблять
цию останнью доно князя Ярослава Мудрого, красуню білявку. Вже її се-
стри одна за одною, як білі голуюки, вилетіли з-під рідної стріхи
і розбрилися по світі: старша Єлісавета до Норвегії за королем Га-
ральдом, друга до Угорщини, тітка Предислава до Польщі, а тепер од-
на остання їх покидає.

- Приїхали посли з Франції, - відізвався старший киянин, знатъ
свідомий двірських справ.

Зачули з другого кінця Європи про незвичайну красу нашої книж-
ни і просять її за жінку для свого короля.

- Не одна тільки краса притягає чужинців до наших князівств -
заговорив інший з громади. - Знають усі, що княжна Ганка принесе
мужеві в посагу чималу суму золотих дукатів, битих у Візантії.

- А наш князь Ярослав один з перших тепер в Європі, - промовив
юний лицар, що в шоломі і з мечем при боці немов готовився у похід.

- Наша держава сьогодні просторіша, а може й могутніша від тої дале-
кої Франції. А наш Київ може бути суперником щодо краси з грецькою
пишною Візантією.

Гомонить, журиться народ долею своєї княжни. А вона сама у батьківських теремах до матері припадає, сльози проливає. Княгиня Інгігерда доню розуміє, бо вона ж сама здалекої півночі, зі Швеції прибула на Русь, покинувши батьківщину й родину.

А князь Ярослав підводить любенько заплакане личко Ганки і мовить:

- Утри сльози, доню! Така вже доля князівен, що мусять розходитися по світі. Пішли твої сестри, тепер черга на тебе. Франція - край багатий, гарний і просвічений. Пам'ятай, що ти онука славних витязів русичів і могутніх візантійських імператорів по бабці Анні, донці цісара Романа.

А митрополит Іларіон, що стоїть тут же при княжій родині, благословить Ганку на нове життя, і, надівши на неї золотий хрестик, мовить:

- Не забував своєї віри й свого обряду, хоч у Франції та сама віра, що у нас. Та ще й великий князь, твій батечко, застеріг собі у послів, щоб ти мала там свого священика і капличку для богослужіння в нашому обряді.

Княжна Ганка слухає покірно усіх, але на душі в неї холодно. І довго ще по відході батька і митрополита сидить з матір'ю й двірськими дівчатами в жіночій половині терему й плаче, думаючи про невідоме майбутнє.

А через тиждень-два перед княжим двором стояло французьке посольство і княжа родина, що провожала Ганку в дорогу. В посольстві був епископ Рожер зі Шальон над Марною, Готіс Савейра, епископ з Мео і кілька пишно вбраних вельмож. А князь Ярослав зі свого боку придав доні до проводу п'ятьох щонайчільніших своїх бояр і священика Нікона, а княгиня бояриню Савишню і дві двірські служниці.

Не плаче вже княжна Ганка. Гордо несе головку, не хоче показати перед чужими сліз і плачу. Довкола стояли товпи киян, а коли княжна, вбрана в оксамитну шубку, підбиту соболем, в такій же шапочці на білій намітці і теплих сап'янцях, сідала у м'яку повозку, зашумів народ в один голос:

- Прощай нам, княжно! Хай сонцем стелиться тобі дорога! Пануй на здоров'я, собі на щастя, а землі руській на славу!

Далека путь із Києва до Парижу кіньми і возом. Вже й зима минула, поки туди прибули, 14 травня, в часі Зелених свят відбулося королівське вінчання в місті Реймс. Українська княжна Ганка стала королевою Франції, жінкою Генриха I.

-о-о-о-о-о-

Королівські кімнату в замку Санлі під Парижем залягаєтишина. Королева Анна сьогодні від ранку сквильована. Прибуло посольство з Києва, привезло вісті з рідного краю, про близьких, колись серцю дорогих.

Скільки за той час перемінилося! Не живе вже батько великий князь Ярослав Мудрий, а на київському престолі сидить тепер найстарший син, Із'яслав. А другі сини, брати Анни, панують на своїх удалях - пошукали собі жінок на чужих дворах: грецькім і англійськім, а Святослав і В'ячеслав одружилися з німецькими князівнами.

Вона вже 15 років пробував у Франції - вже три роки, як овдовіла й одного сина поховала, а тепер обняла опіку над молодим королем Філіпом.

Покійний король Генрих хотів ще за життя свого, на випадок смерти, закріпити за Анною управу королівством в імені малолітнього сина, але вона сама зріклася влади на користь королівського брата. Чи не чулася на силах правити державою? Вона, онука мудрої

княгині Ольги і цілого ряду могутніх імператорів Візантії? Ні, — воліла бути лише дорадницею й спікункою. І без того всюди мала голос, а її підпис видко було за життя і по смерті Генриха на різних урядових письмах. І на почестях їй не збувало. Сам тодішній папа, Микола II, прислав на її руки лист, повний похвал, "для її вірності, добродійності і всяких чеснот, якими вона украшала свою королівську достойність".

Сидить королева задумана у великому різьбленому кріслі, а через високі, вузькі, навстяж відчинені вікна вливаються пахомі з королівських городів. Тишу перебиває час від часу тільки голос дзвонів із близького монастиря, що його побудувала тут королева Анна разом з церквою в формі хреста. Королева залюбки прислухується, сьогодні до голосу дзвонів і пісень монаших. Вона не передчуває, що монастир цей стоятиме ще довгі роки, аж до французької революції /1790 р./, що пам'ять нашої княжни житиме в серцях ченців і довколишніх селян і щороку відправлятимуть заупокійне богослуження в річницю її смерті, а ігумен видаватиме в той день обід для 13 вбогих удів.

Спомини налітають на думку. Десь із глибини пам'яті виринають перед королевою образи минулого. Не може від них відірватися. Дніпро широколентий, чудовий Київ, княжий двір, величава Софійська катедра, Золоті Ворота, веселе дівування при батьках. Згадався і стрій Мстислав "з великими очима", такий завзятий у боях, а такий ласкавий до дітей і своєї лицарської дружини. Войовничою вдачею нагадував прадіда Святослава: у сміливих походях дійшов аж на далекий Казак, побив плем'я Касогів над Кубанню, переміг у двобою їх вождя Редедю і затвердив там за собою землю Тмутороканську.

Французька королева забуває на мить, хто вона і де вона, а пе-реноситься гордою думкою на безмежні простори батьківщини.

Вже двічі заглядав у кімнату королівський секретар з паперами до підпису, аж у третє помітила його королева і покликала до себе.

— Шо там маєте, графе? — спітала повертаючись з країни спогадів у живу дійсність.

Підтвердження даровизни для монастиря в Суассон, Ваша Милосте/ — відповів секретар, підсувавчи королевій документ до підпису.

Звичасм було досі, що княгині ставили тільки знак хреста перед своїм підписом, який дописував уже сам секретар. Але тим разом королева Анна затримала довше перо в руках, а потім всміхнувшись, старанно щось писала. А коли секретар відібрав письмо, то побачив, мабуть у перше в своїм житті, читкий підпис королевої, слов'янськими буквами — кирилицею: АННА РЬИНА — Анна королева.

Перед роком наспіла вістка з України, що у Львові померла Константина Малицька, авторка цього оповідання. Покійна ціле своє життя посвятила педагогічно виховній праці для української молоді. Була вчителькою і директоркою українських шкіл "Рідної школи", редактувала видання для молоді та писала численні оповідання. Незвичайно цікавилася Пластом, була учасницею різних Пластових З'їздів, брала теж участь на курсах новацьких виховників. Була відома українська патріотка, що її російська влада, коли під час першої війни окупувала Західну Україну, вивезла зі Львова на заслання у Сибірі.

Конференція Гніздових

У днях 4-6 квітня 1958 відбулася у Бафало конференція Гніздових УПН-ок та УПН-ів, що її зорганізували ланка "Н" Кадри Виховниць та Орлиній Круг.

Участь взяли 32 осіб, що заступали 12 осередків та 20 Гнізд чи самостійних Роїв.

Проводили: Гол. Булавна Новачок пл.сен. Т.Горохович, пл.сен. Н. Кулинич від Орліного Круга та пл.сен. Л. Храплива від ланки "Н" Кадри Виховниць. Крім них гутірки вели: п.проф.Л. Копач, пл.сен. Роман Копач та ст.пл. Анна Шкамбара.

Основні проблеми, що їх обговорювано: а/ питання новацьких виховників/-иць, та їх вишколу; б/ організація і адміністрація новацької праці; в/ створення особливого середовища, зацікавленого в новацтві; г/ шукання доріг поглиблення та урізноманітнення занять новацтва; г/ лектура й преса для дітей; в/ вглиблення в психіку сьогоднішніх дітей. Немаловажною темою було: вивчення українознавства на окремих курсах чи в Рідній Школі, що стане обов'язковою передумовою принадлежності до новацтва.

Конференція пройшла в дуже милій, дружній атмосфері, до чого немало причинила спаді щира гостинність Пл.Станиці в Бафало.

Двічі відвідав конференцію Начальний Пластун - СІРИЙ ЛЕВ, що забирав голос у нарадах та тим підчеркнув незвичайно велику вагу якраз цього відтинка пластової праці.

Курси Новацьких Виховників.

Німеччина - Мюнхен. У днях 28 - 31 грудня 1957.
Старий Орел перевів тут Підготовчий Курс Новацьких
Виховників, що його закінчило 8 учасників.

З.Д.А. - Шикаго: Підготовчий Курс Новацьких Виховників,
що відбувався тут у днях 28 - 31. грудня 1957, зорга-
нізував Крайовий Реферат Новаків у З.Д.А., а перевів
Орлиний Круг. Провід Курсу був у такому складі:

Командант - Сірий Орел Орест
Писар - " " Надя
Господар - пл.розв. Юрій Кузич
Викладач - пл.сен. Роман Саєвич

Участь у курсі приймало 21 пластунів/-ок, в тому З
Клівленду, а 18 з Шикаго. Курс пройшов дуже успіш-
но, завдяки дбайливості Станисчної Старшини, члени
якої не жаліли трудів, щоб допомогти команді й кур-
сантам як найкраще вив'язати зі всіх обов'язків.

- Нью Йорк: Підготовчий Курс Новацьких Вихов-
ників відбувся тут у днях 31 січня 1,2,7,8, і 9 лютого
1958. Курс зорганізував з дозволу Крайового Реферату
УПН-ів З.Д.А. Станичний Реферат Вишколу, а перевів Ор-
линий Круг.

Провід Курсу був в такому складі:

Командант: Сірий Орел Володко
Писар: " " Евген
Бунчужний: " " Нестор
Прелегенти: " " Надя
" " Денис
пл.сен. Евстахія Гайдиш
пл.сен. Леся Храплива

Участь взяли 13 пластунів/-ок із Нью Йорку.

Курс пройшов з успіхом. Можна тільки дивуватися, що
таке мале число учасників у Станиці, де є аж 6 юнацьких
Куренів прийняло участь у так важливому курсі якого ме-
тою є вихід майбутніх виховників у Станиці. Якраз у
так великий Станиці, як Нью Йорк потреба вишколених ви-
ховників є постійно актуальною проблемою і тому в тому
напрямі треба доложити більших зусиль, щоби підховати
тих виховників, як про це дбають інші Осередки.

І Г Р О В И Й К У Т И К:

Л о в л я н а в е с е л о.

Один ловить, усі втікають. Якщо досягне когось цей мусить сей-час придумати інший спосіб ловлення і всі мусять це приняти, прим.: ловити ходячи, підскакуючи на обох ногах, підскакуючи на одній нозі, в присідах, повзучи і т.п.

З д о б у в а н н я д о б и ч і.

На площі величино 50x50 м. уставляються дві рівні числом групи новачат. Кожна група стоїть поза своєю лінією /границею/ на краю площі. Площа переділена на середині лінією, на цій лінії лежить хустинки - це добича. На знак свістком усі біжать до середуцьої лінії і стараються здобути як-найбільше добичі. Одному не вільно взяти більше, як одну хустинку. Виграс група, що здобула більшу кількість хустинок.

Л ю д и п р а ц і.

Одна з новачок має відгадувати, всі інші домовляються якими ремісниками вони будуть. Тоді кличуть новачку, що має відгадувати й кажуть: - "Ми були в країні дня". Вона питаеться: - "А кого ви там бачили?". Вони відповідають: " -Людей, що працювали". Тоді вона питаеться даліше: "- А що вони робили?". У відповідь дівчата наслідують рухами працю домовлених ремісників. Новачка, що відгадує має назвати даного ремісника і коли вгадає, усі втікають, а вона ловить. Зловлена стає тою, що тепер питаеться.

М і с я ц і.

Посередині моміж двома лініями стоїть новак /віддаль між лініями 10 - 15 м./ Він викликує назву одного із місяців року. Новачки, що народилися в тому місяці, мають перебігти по полі між двома лініями, а новак, що називав місяці їх ловить. Зловдений стає його помічником. Гру продовжується поки не залишиться один новак. Він виграс.

Т е л е ф о н.

Новачки стоять у відкритому колі групами по 3 - 5 дівчат, одна за одною. Одна новачка не має групи. Вона бігає навколо кола. Коли легко вдарить останню новачку з якоїсь групи, ця зараз же передає удар, як по телефонічному дроті, і він переходить від останньої до першої в групі. Тоді ціла група біжить навколо кола і уставляється на прпередньому місці. Ця що надавала старається заняти місце одної із групи, а ця новачка, що осталася без місця починає знову тепер надавати.

П е р е г о н и з природними п е р е ш к о д а м и.

Дві, рівні кількістю новачат групи, уставляються рядами. На даний знак перші вибігають і мусять в бігу побороти різні перешкоди, - прим. перелізти через пліт, перескочити рівчик, перейти по камінцях потік і т.п. Опісля повертаються до своєї групи і вдаряють слідуючу по черзі новачку, що знову мусить побороти ті-ж самі перешкоди. Виграс група, що перша закінчила біг.

Замітка: Гру треба степенувати, відповідно до віку й заправи новачат. Траса бігу не може бути довга як 40 м., також перешкод не треба давати за багато. Починаємо з короткої траси і легких перешкод. Другим разом можемо після цього дати труднішу перешкоду.

П е р е г о н и т у н е л я м и.

Дві групи новачат уставляються гусаком. Усі стоять у розкрої, творячи в цей спосіб тунель. На знак свистком останні повзуть тим тунелем до переду і там стають знову в розкрої. За останнimi повзуть передостанні і т.д., аж усі перейдуть тунель. Виграє група, що перша закінчила повзання через тунель.

М'ячеві гри.

Відбирання м'яча. Новачата стають у відкритому колі. Одне стоїть у середині кола. М'яч мандрує в колесі від одного до другого, не можна нікого пропустити, можна лише змінити напрям, пускати м'яч в одну сторону то в другу сторону. Новач, або новачка у середині кола, старається перехопити м'яч. Тоді на їх місце йде цей хто мав останнім м'яч.

П е р е г о н и м'ячів.

Новачки у двох, чи більше колах, рівні числом. На свисток м'яч мандрує у кожному колі від одної до другої. Коли дійде назад до першої, вона кличе "ГОТОВІ". Виграє група, що перша покінчила перегони. Можна теж вводити зміни, прим. новачки сидять у колесі по турецьки, сидять плечима до середини кола і тоді м'яч мандрує зовнішньою стороною кола, можуть теж не подавати а котити м'яч.

М'яч з прислеском.

Новачки стоять у колі. Одна у середині, має м'яч. Вона кидає м'яча до одної в колі. Та перед зловленням має сплеснути в долоні. Опісля відкидає його назад цій, що є в середині. Якщо не сплесне, або не зловить м'яча, або сплесне, а це не до неї м'яч кинено, тоді сідає на землю і так довго сидить, поки хтось інший не зробить помилки. Тоді ця сідає, а вона встає і знову бере участь у грі.

Ворота в колі.

Новачата стоять у відкритому колі лицем до середини кола, в розкрої. По середині кола стоїть одне з м'ячами і старається кинути м'яч через ворота, у розкрок одного, що стоїть у колі. Новак/-чка, до котрої був спрямований м'яч, в останній хвилині відскоком стулює ноги так, щоб м'яч відбився від ніг і не перейшов через ворота. Коли ж м'яч перейде через ворота, власник чи власниця воріт іде до середини кола і гра продовжується від початку.

Змагання м'яча.

Дві рівні групи дівчат стоять напроти себе у віддалі 20 метрів. Кожна із дівчат має малий м'ячик. По середині грища є великий м'яч. Від середини, де стоїть м'яч, по обох боках у віддалі 5 метрів є границі груп. Дівчата по черзі ударами малих м'ячиків стараються докотити великий м'яч поза границю противної групи. Числити на пункти.

ooooooooooooooooooo дівчата групи I.

5 м.

----- границя групи I.

20 м

10 м.

О м'яч

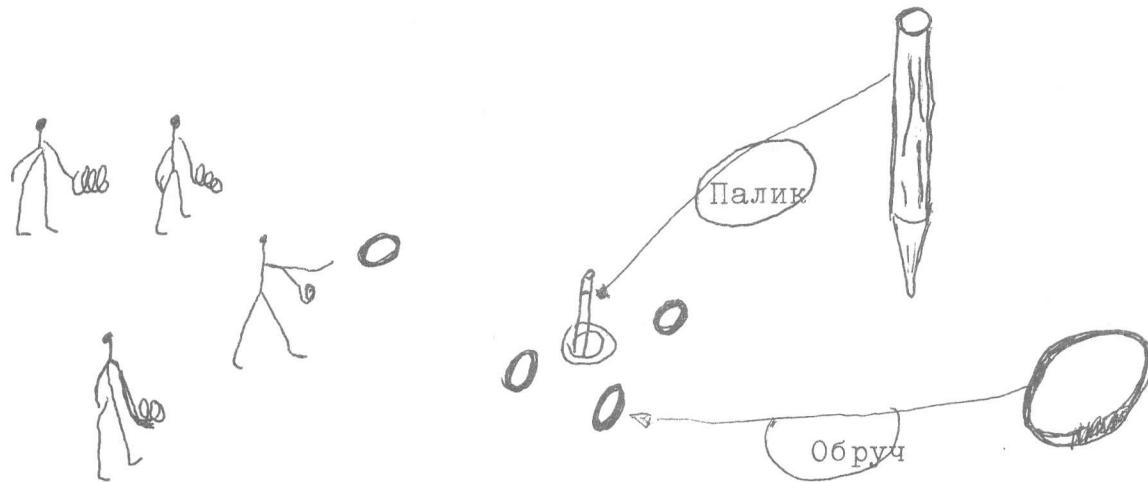
----- границя групи II.

5 м.

ooooooooooooooooooo дівчата групи II.

Сірий ОРЕЛ ДЕНИС

ГРИ

Братчик ДЕНИС дуже помислово й дотепно подає зразки для новацьких "спортивних" ігор.

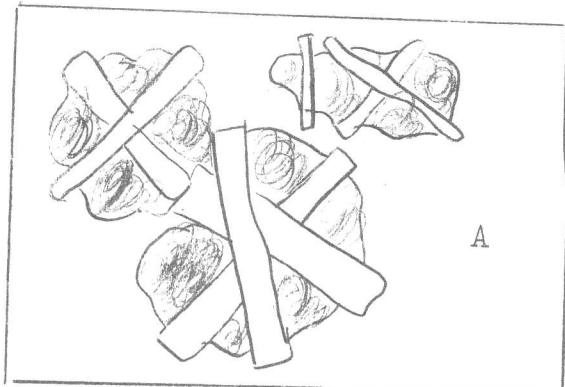
1/ Стовбчик, що вистає із землі та кілька обручів, що їх можна легко зробити з грубшого дроту, з вербових прутиків - це прибори, що потрібні для першої гри.

2/ Пушка з консерви, кошик чи навіть звичайна коробка та м'ячики - потрібні для другої гри.

Все те легко придбати, а радості й хосеного заняття можуть мати новачата багато. Можна після доброї заправи влаштувати новацькі змагання у тих грах.

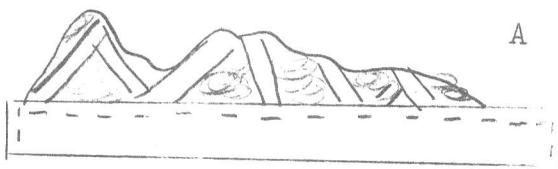
Сірий Орел ДЕНИС

ПЛЯСТИЧНА КАРТА З ПАПЕРУ

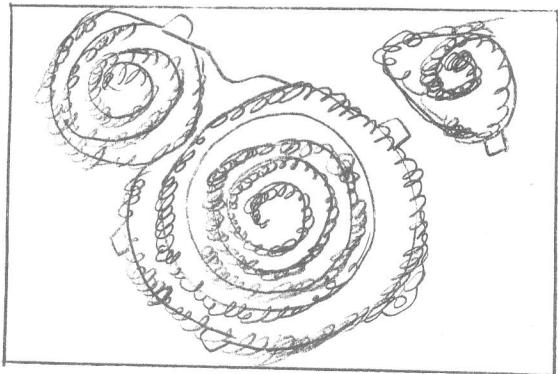

вид зверху

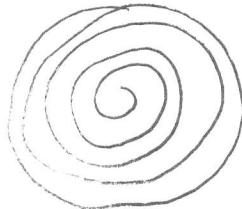
Газетний папір зім'яти в кульку чи поздовжну форму, сплощти одну сторону, що прилягатиме до поверхні "A", і приклейти поздовжнimi пасками паперу.

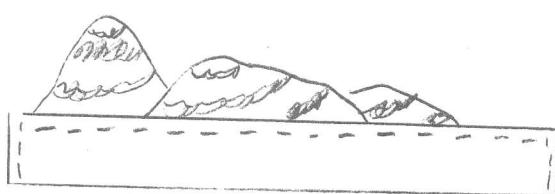
вид збоку

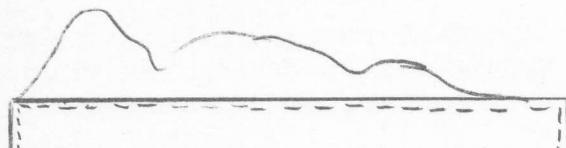
вид зверху

Круглий кусень паперу протяти спірально і намазавши горбки клеєм, приліпiti його, розправляючи i закриваючи непотрібні заглублення у зім'ятому паперi

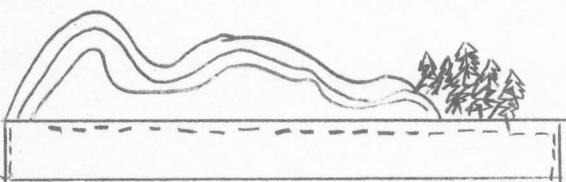

вид збоку

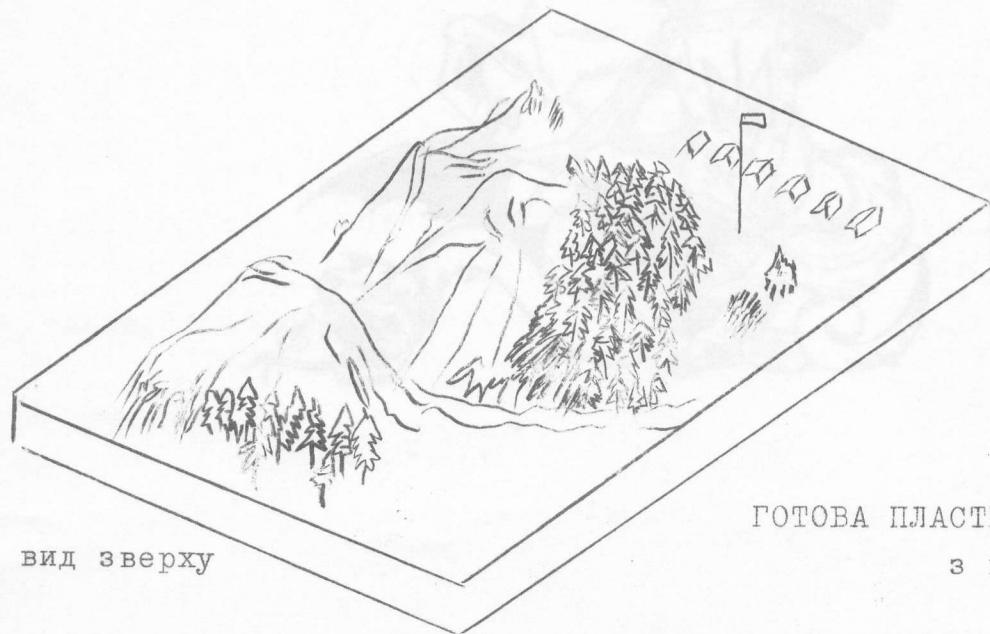

вид збоку

Намазавши усю площину клесм наклеїти тонкий папірець-бібулку, який не творитиме великих, твердих зморщок. Як клей висохне наклеїти тоді другу й третю верству. Папір мусить бути білий, щоб опісяля по ньому малювати.

вид збоку

вид зверху

ГОТОВА ПЛАСТИЧНА КАРТА ТАБОРУ
з паперу

Колись будуть новаки вивчати теренознавство. Якщо хочемо ім дати практичне уявлення різьб поземелля, Братчик ДЕНИС дає нам для цього гарний зразок як це можна зробити.

